

PETER PIERRE WEISZ

BELIŠĆE

zgrada Starog mlina

14. - 28. ožujka 2025.

Povjesničar umjetnosti Wilhelm Worringer u svom djelu *Abstraction and Empathy* pisao je o patosu (uvjetno rečeno patnji) umjetnika iz sjevernih zemalja koji su stvarali s jedinstvenom emotivnom bistrinom, inspirirani (hladnijim, tmurnim) podnebljem u kojem su živjeli, a koje je iziskivalo stanoviti napor kako bi čovjek u njemu preživio (emotivno i fizički).

I samo u tom pojačanom kretanju sila koje u svom intenzitetu izražavanja nadilaze svako organsko kretanje, sjevernjački je čovjek mogao zadovoljiti svoju potrebu za izražavanjem, a koju je unutarnji nesklad pojačao do razine patosa. Zahvaćen u bjesnilu tih mehaničkih sila koje pršte u svim smjerovima i streme k nebu u moćnom krešendu orkestralne glazbe, čovjek osjeća kako ga grčevito vuče uvis, obuzetog blaženom vrtoglavicom, uzdižući se visoko iznad sebe u beskonačnost.

No, podneblje nije preduvjet za dostizanje ovakvog vrtloga emocija, što ilustriraju djela Petera Pierrea Weisza. Emotivna turbulentnost odluka je Weiszovih djela, ali i ono što ga veže uz niz umjetnika koje se smatra pripadnicima pravaca kao što su ekspresionizam i fovizam (franc. *les fauves* = divlje zvijeri) 1900-ih i 1910-ih godina te kasniji apstraktni ekspresionizam 1940-ih i 1950-ih godina, ali i brojnih drugih pravaca. Ono što ih objedinjuje je upravo ekspresija – naglasak na emotivne sile koje ispunjavaju čovjeka i ponekad ga tjeraju u ludilo, ali ujedno omogućuje cijelu plejadu emocija i potpuni doživljaj života, sa svim njegovim usponima i padovima.

Weiszova djela odišu dinamikom koja je svojstvena za emocije, za ljudski život. Rezultati ovih likovnih eksperimenata često su nepredvidivi i dinamični – baš kao emocije i život.

Nastala djela često nisu „lijepa“. U pitanju bi mogla biti estetika ružnog. Ali u konačnici nije bit u estetici već u empatiji, kako bi rekao Worringer. Cilj je ovakvih djela pobuditi u promatraču emocije koje su uspavane uslijed osobnih inhibicija ili društvenih ograničenja. Onog trenutka kada se čovjek poistovjeti s emocijama koje su prenesene na platno, kada postigne empatiju spram njih, to djelo postaje „lijepo“ za njega.

Dok u svojim ranijim djelima, nastalim prije 2000-ih, Weisz učestalo prikazuje ljude kao plutajuće antropomorfne forme, u novijim se djelima okreće potpunoj apstrakciji (usudila bih se reći apstraktnom ekspresionizmu).

U određenom trenutku, lica (ili možda maske) postaju dominantna tema u Weiszovim djelima – lica iskrivljena od emocija, izražavajuća (aluzija možda na Krik Edvarda Muncha). To su ljudi prikazani u egzistencijalističkom duhu, suočeni sa stvarnošću, moraju donijeti odluke o složenom svijetu i prakticirati svoju slobodnu volju i individualnost. Ovo nije nimalo lagana zadaća i stoga ne začuđuje da ih obuzima panika, tuga, bijes i druge emocije koje uočavamo na njihovim licima.

No, od 2000-ih vidi se prekretnica u Weiszovim djelima gdje upravo apstraktna pozadina dolazi sve više u prednji plan, dok u konačnici njime ne prevlada. Odnosno, emocije same po sebi tada postaju motiv Weiszovih djela.

Raspon izraženih emocija vidljiv je već u nazivima djela. „Životne odluke“ ili pak „Na raskrižju“, koja aludira na teške odluke koje svi kad-tad donesemo u životu, „Košmar“, „Pred ponorom“, „Vrtlog“, „Pred oluju“ i druga koja možda najilustrativnije progovaraju i predstavljaju vrtlog emocija na svom vrhuncu.

Neka, poput „Ljutitog klauna“ govore o dvostranom, janusovskom licu čovjeka koji skriva emocije iza maske kako ga drugi ne bi osuđivali.

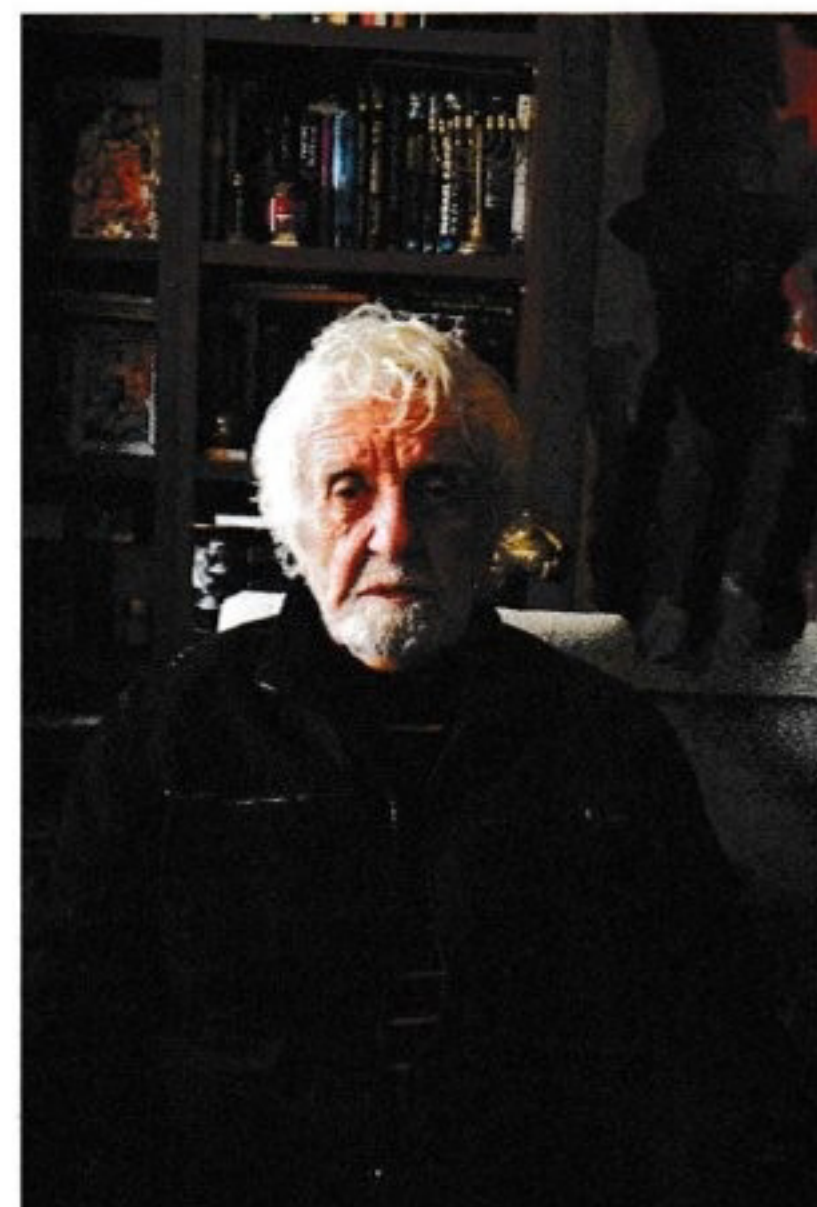
No, u drugoj krajnosti, Weiszova djela poput „Nade“ i „Uzdizanja“ govore o onome što nas nagoni da prolazimo kroz život uzdignute glave te o nagradi koju možemo očekivati kad se suočimo ili pak pomirimo s vlastitim emocijama – duhovno uzdizanje i emocionalni rast.

*dr. sc. DORA DERADO GILJANOVIĆ,
povjesničarka umjetnosti*

Peter Pierre Weisz rođen je 1943. godine u Siklósu, Mađarska. Rano djetinjstvo do završetka 4. razreda osnovne škole proveo je u Belišću, gdje mu je otac Meir (Martin) Weisz radio u tzv. Bijeloj kući u komercijali, dok su stanovali u zgradi starog kina i knjižnice. Školovanje je nastavio u Osijeku i Zagrebu, gdje je završio gimnaziju, a potom otišao u Pariz kako bi se posvetio umjetnosti. Godine 1964. upisao je prestižnu École Nationale Supérieure des Beaux-Arts, gdje je studirao u klasi profesora Clarina.

Nakon završetka studija ostvario je impresivnu međunarodnu umjetničku karijeru, svrstavajući se među istaknute umjetnike druge polovice 20. stoljeća. Sudjelovao je na više od 200 samostalnih i skupnih izložbi diljem svijeta i Hrvatske, a njegovi su radovi dobili priznanja i recenzije uglednih likovnih kritičara. Djela mu se nalaze u brojnim muzejima i galerijama u Izraelu, SAD-u, Italiji, Nizozemskoj, Čileu, Hrvatskoj i mnogim drugim zemljama, kao i u privatnim kolekcijama i zbirkama. Većinu života proveo je kao slobodni umjetnik, živeći i stvarajući u brojnim zemljama diljem svijeta. Duže je vrijeme boravio u Italiji, Francuskoj, Švicarskoj i Izraelu, dok je kraće vrijeme živio i radio u mnogim drugim državama. U Hrvatskoj je, osim u Zagrebu, živio i u Poreču, Rovinju, Umagu, Krku i Opatiji, a od 2016. do 2022. imao je atelje u Slavonskom Brodu, gdje je proživio izuzetno plodan stvaralački period.

Posjeduje hrvatsko i izraelsko državljanstvo, a tijekom Domovinskog rata aktivno je sudjelovao u kulturnim i humanitarnim inicijativama. Organizirao je donaciju umjetničkih djela 40 izraelskih umjetnika Republici Hrvatskoj, koja su bila izložena u Klovićevim dvorima, a potom donirana galerijama i muzejima diljem zemlje. Na poziv akademika Tonka Maroevića, 1995. godine organizirao je sudjelovanje izraelskih umjetnika na Prvom Mediteranskom bijenalu moderne umjetnosti u Dubrovniku. Osim umjetničkog djelovanja, Weisz je dao doprinos uspostavljanju diplomatskih i političkih odnosa između Izraela i Republike Hrvatske. Danas živi u Zagrebu, nastavljajući obogaćivati hrvatsku likovnu scenu svojim djelima. Nakon one u 2022. godini, ovo je druga Weiszova samostalna izložba u Belišću. Služi se sljedećim jezicima: hrvatski, mađarski, engleski, njemački, talijanski, francuski te pomalo hebrejski.

Izdavač: Grad Belišće
Tisak: Slog tiskara d.o.o.
Naklada: 50 primjeraka